

Sekseverschillen in Sociale Cognitie bij Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)

Gepubliceerd: 28-01-2021 Laatste bijgewerkt: 17-01-2025

Het doel van deze studie is om verschillen en/of overeenkomsten in sociale cognitie te identificeren tussen mannelijke en vrouwelijke adolescenten met ASS, op gedrags-, neuropsychologisch- en neurofysiologisch vlak.

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON49826

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Sociale Cognitie bij Autisme Spectrum Stoornissen (SCASS)

Aandoening

- Overige aandoening
- Ontwikkelingsstoornissen NEG

Synoniemen aandoening

Autisme, Autisme Spectrum Stoornissen

Aandoening

Autisme Spectrum Stoornissen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Accare

Overige ondersteuning: Accare

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Autisme Spectrum Stoornissen (ASS), Elektro-encephalografie, Sekseverschillen, Sociale cognitie

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De studieparameters bestaan uit vragenlijsten, neuropsychologische testen, neurofysiologische metingen gedurende rust en het uitvoeren van neuropsychologische computer testjes, en een diagnostisch interview. De belangrijkste studie uitkomst zijn de verschillen in neuro-cognitief functioneren en in neurofysiologie tussen vrouwelijke en mannelijke adolescenten met en zonder ASD.

Secundaire uitkomstmaten

Niet van toepassing

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Beperkingen in sociale cognitie behoren tot één van de belangrijkste symptomen van Autisme Spectrum Stoornissen (ASS). Welke mechanismen hier precies aan ten grondslag liggen is echter nog niet bekend. De adolescentie is een belangrijke levensfase voor de ontwikkeling van sociale cognitie, omdat deze periode gepaard gaat met belangrijke veranderingen op het gebied van identiteit, zelfbewustzijn, en de relaties met anderen. Voorgaand onderzoek naar de oorzaak van de beperkingen in sociale cognitie bij ASS werden belemmerd door de heterogene aard van ASS. Eén van de meest in het oog springende bronnen van heterogeniteit binnen ASS is biologische sekse, zoals te zien is aan de opvallende 4:1 vrouw:man sekseratio. Ondanks dat sekseverschillen onder de

algemene bevolking goed zijn onderzocht zijn sekseverschillen in de ASS populatie nog niet goed onderzocht. Eerder onderzoek heeft gesuggereerd dat er een vrouwelijke fenotype van ASS bestaat dat gekenmerkt wordt door minder ernstige ASS symptomen en een kenmerkende psychopathologie, zoals een betere sociale cognitie. Omwille van dit vrouwelijke ASS fenotype worden vrouwen vaker pas later in het leven gediagnostiseerd, gemisdiagnostiseerd, of helemaal niet gediagnostiseerd, wat resulteert in minder hulp en behandelingsmogelijkheden voor vrouwen met ASS. Het is daarom belangrijk om dit vrouwelijke fenotype van ASS en de onderliggende oorzaken beter te begrijpen door verschillende aspecten van sociale cognitie bij mannen en vrouwen met ASS met elkaar te vergelijken. Gezien er tot op heden erg weinig studies zijn die zich hierop hebben toegelegd is het belangrijk om sekseverschillen in ASS te onderzoeken op verschillende niveaus: van meer fundamentele processen zoals gezichts- en emotie herkenning, tot meer complexe processen zoals empathie.

Doel van het onderzoek

Het doel van deze studie is om verschillen en/of overeenkomsten in sociale cognitie te identificeren tussen mannelijke en vrouwelijke adolescenten met ASS, op gedrags-, neuropsychologisch- en neurofysiologisch vlak.

Onderzoeksopzet

Deze studie maakt gebruik van een cross-sectioneel, 2x2 factorieel ontwerp met geslacht en aan- of afwezigheid van ASS als factoren.

Inschatting van belasting en risico

De risico's, mogelijke ongemakken en belasting van dit onderzoek zijn laag. Vragenlijsten kunnen thuis ingevuld worden. De overige studie onderdelen zullen plaatsvinden tijdens een bezoek aan de polikliniek. De totale duur van de studie is ongeveer 6 uur voor jongeren met ASS en ongeveer 5 uur voor jongeren zonder ASS. Dit bestaat uit het eenmalig invullen van vragenlijsten (40 min), een diagnostisch interview (60 min; alleen voor adolescenten met ASS), een EEG meting (120 min inclusief pauzes), neuropsychologische taakjes en een IQ screener (65 min inclusief pauzes) en pauzes. De mogelijke ongemakken bestaan uit het dragen van de EEG muts, het wassen van de haren na de EEG meting, en de concentratie die opgebracht moet worden om de neuropsychologische taakjes uit te voeren. Het beter begrijpen van het vrouwelijke ASS fenotype en de mechanismen die ten grondslag liggen aan de sociale beperkingen in ASS zijn essentieel voor het verbeteren van behandelingen voor adolescenten met ASS en het beter herkennen van jonge vrouwen met ASS in de toekomst. Het is van groot belang dat sekseverschillen worden onderzocht in adolescenten, omdat de adolescentie de belangrijkste levensfase is voor de ontwikkeling van zowel sociale cognitie als sekseverschillen.

Contactpersonen

Publiek

Accare

Lübeckweg 2
Groningen 9723HE
NL

Wetenschappelijk

Accare

Lübeckweg 2
Groningen 9723HE
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)

Adolescenten (16-17 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- Tussen de 12 en 17 jaar oud bij inclusie
- Spreekt en verstaat Nederlands
- Wordt geschikt bevonden om zich aan het studieprotocol te houden

Alleen voor participanten met ASS:

- gebruikt gedurende ten minste 14 dagen dezelfde medicatie

- Score van >60 op de SRS

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Verstandelijke beperking (IQ <70) gebaseerd op beschikbare IQ schattingen of de inschatting van de onderzoeker (gebaseerd op relevante psychosociale informatie en onderwijsniveau).
- Geschiedenis van of huidig hersenletsel
- Genetische afwijking die geassocieerd wordt met ASD (bijv. Fragile X)
- Epilepsy
- Geschiedenis van of huidige psychose of bipolaire stoornis, of huidige ernstige mentale toestand (bijv. depressie)

Alleen voor controle deelnemers:

- Een diagnose van een psychiatrische stoornis
- Een score van > 60 op de SRS

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 18-01-2022

Aantal proefpersonen: 142

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum:	28-01-2021
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	19-05-2021
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	02-12-2024
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL75060.042.20